

DAFIN MUREȘEANU

•
EXPERIMENTUL

CUPRINS

EXPERIMENTUL	5
CAZUL CHIRIL.....	20
BRICIUL LUI OCKHAM.....	31
O ZI SUB ACOPERIȘUL DE SARE	43
SUPERPRODUCȚIE	55
UN AUTOR NEHOTĂRĂT.....	64
MÂNCĂTORUL DE FLUTURI	73
UN CHIP STRĂLUCITOR.....	83
O ZI OBIȘNUITĂ	88
CROITORUL PRINȚULUI	97
DE ZIUA ÎNȚELEGERII DEPLINE	105
PE ACOPERIȘ	114
FALS JURNAL SUB O FALSĂ NINSOARE.....	120
O ZI DIN VIAȚA UNUI SERGENT ANTITERO.....	125
MOARA LUI JUNG.....	133
SINDROMUL TOURETTE	141
DRUMUL HIMEREI.....	149
O RELAȚIE INSUPORTABILĂ.....	155
NECLINTIT, LÂNGĂ POD	162
NACELA VERDE.....	170
CANONICUL DIN DODOMA	180

UCIGAȘUL PLĂTIT	186
879	191
SUB ORIZONT	198
LA IEȘIRE DIN PARC	204
O POVESTE RATATĂ	209
UN ÎNGER PENTRU DOI	215
ÎN „BATISCAF”	222
AJUNUL LA ȘOLTUZ	230
OPERA MAGNA SAU SFÂRȘITUL MAI MULTOR ÎNCEPUTURI	238

EXPERIMENTUL

A trecut în dimineața asta pe la mine, pentru un control de rutină, Irina Gorgan, din P., grădinăreasă, și m-a convins încă o dată că țărani preferă jocurile dure.

Lângă casa lor, sub pârâu, și-a făcut un fel de căbănuță un domn din C., Sandu Gușet, „pensionar din doctor veterinar”, cum zice Irina, bețiv mare, da' bețiv ca ai lor, din sat, de nu se scoală din șanț nici când vine apa puhoi și trec rațele peste el.

Dar nu cu el au oamenii ce au, fiindcă în P. bețivii sunt la mare cinste, mai ales cei blânzi, care, înainte de a se îmbăta, își fixează bine scara la podul surii, sau își pun fân în iesle, că nu-i așa sus și când vin ceasul și minutul șontâc-șontâc pe fuștei, sau zdup în adâncitura aceea de unde nu-i ușor să te scoli.

Lucrurile iau întorsături destul de complicate și pentru „blânzi”, deoarece de multe ori, la trezire, au alunecat pe scară și li s-au rupt oasele în bucăți,

întâmplări urmate de chinuri prelungite, de drumuri la spital sau la vindecători de ocazie.

Dintre ceilalți, adormiți în iesle, prin părțile astea se povestește și azi despre unul Traian Pintescu, venit de prin Sălaj și însurat în P., pădurar tânăr, care atâta s-a tot învățat în fân, până l-a acoperit fânul și n-a mai putut respira. L-au găsit a doua zi, mort, cu fața în jos, și atunci numai pentru că au auzit câinele plângând.

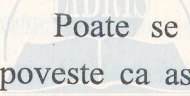
Grea moarte a avut bietul Traian, iar nevastă-sa era la maternitate, în H., așa că el de bucurie s-a îmbătat! Vacile n-au mai vrut să mănânce fân din iesle. Au schimbat ieslea, iar după ce a murit și socru-său n-au mai ținut vaci.

În schimb, cei puțini din P., răi la beție, sparg și bat și fugăresc vitele și nevestele, până le prind și-atunci care pe care, după puteri!

Privitor la ei se nasc și minciuni vesele și triste, încât ți-ai dori să le crezi și simți o bucurie mare la capătul pieptului, gândindu-te că ar fi putut fi așa. Despre un frate de-al ei, mai mic, Irina jura că l-au aflat într-o duminică dimineața în cuibul berzelor, pe horn, dar încercarea noastră de a-i reface traseul, în limita unor calcule și presupuneri logice, n-a ajuns la nici un rezultat.

Cum de l-ai văzut numai tu și de ce n-ai povestit la nimeni decât după plecarea lui în Australia? am întrebat-o pe femeie, iar ea, ca să scape din încurcătură, voia să-mi bage mâna sub cămașă. Uitucă și ea, uituc și eu, pentru că, după gestul ei apucat, m-a împins în camera răcoroasă, că era vară, pe patul unde așezase pernele de zestre ale fiică-sii, numai ca să-mi închidă gura, să n-o mai întreb nimic nefolositor, nicidecum din alt motiv. Dar asta a fost demult și trebuie să recunosc că în camera aceea am mai intrat de-atunci de câteva ori, însă niciodată singur, pentru că de lucrul făcut în doi tot în doi e bine să-ți aduci aminte.

Să ne întoarcem la doctorul veterinar și să vă spun ce-au făcut oamenii cu el, deși se arăta a fi o fire blândă și prietenoasă. E drept că umbla prin case, de la o vreme, și aducea vorba, pe departe, de băutură, dar n-a spus nimănui nici un du-te-ncolo. Și asta nu în fiecare zi, deoarece ei nu stăteau la cabană mai mult de zece zile pe lună. Pe nevasta veterinarului însă n-o plăceau nici femeile, nici bărbații, nu călărea pe aceiași cai cu ei și nu-i asculta fără să le arate ce eforturi face să le suporte improvizațiile.

Poate se săturase și de bețiile bărbatului. O poveste ca asta e ca o haină ce se destramă, tragi de-un fir de la mânecă și răspunde unul de la poale, iar dacă nu te oprești, ajungi să faci un ghem mare, adică altceva decât fusese înainte. Poți merge și mai departe, să arzi ghemul și să păstrezi cenușa. Sau și mai încolo, dacă te tulburi binișor: să pui cenușa într-un cuib și să aștepti să zboare o pasăre.

După cum am auzit, veterinărița părea o femeie destul de tânără încă și frumoasă, fusese educatoare la o grădiniță de la „Industria Sârmei”, din L., loc pe unde nu mai trecuse, de jale. Bărbatul o iubea foarte tare, dar și patima cealaltă își cerea drepturile, încât el nu se mai știa ascunde cu dibăcie, ca la început, iar viața li se despicase în două.

S-a nimerit să fiu în trecere prin P., cu arhitectul Dogaru, un fel de enfant terrible al Clujului, cu care vizitam adesea ruinele castrului roman, când mi-a povestit Irina ce a pățit Gușetu.

Dogaru tocmai se dădea în vânt să mă convingă ce lucru grozav făcuse James Tassie, un scoțian din secolul al XVIII-lea, care a folosit compoziția de email alb în producerea unor copii după cele mai renumite pietre prețioase, când Irina l-a întrerupt, m-a tras de mânecă deoparte, fără să-i pese de

complimentele orășeanului spilcuit despre ochii ei alunecoși ca umbra din calea soarelui. Mai târziu mi-a dat de înțeles că-i plăcuse totuși comparația.

– L-au chemat câțiva pe Gușetu în casa lui Toloii, se precipită Irina, la ziua lui, dar de unde să fie ziua lui, că Toloii nici nu-și știa ziua, iar doamna Silvia, a doctorului, plecase la Turda, la soacră-sa.

Asta a fost într-o joi, cam cu trei luni în urmă. L-au îmbătat țigănește, dar de la o vreme n-au mai vrut să-i dea de băut până nu iese în uliță și strigă „nevastă-mea-i o stricată și trăiește cu procurorul Baci”. Cei ce l-au văzut zic că Gușetu, la început, s-a opus, dar după ce i-au trecut băutura pe sub nas n-a mai putut și a strigat întâi din poartă, apoi de la moară până la biserică.

S-a adunat lumea și-ți dai seama cât de bucuroși suntăștia, ai noștri, când se face de rușine un străin! Mai bine ar fi alunecat dracului și să tacă, dar parcă nu era beat așa umbra de drept.

– Și s-a întors la Toloii? am întrebat-o eu mai mult ca să-mi trag răsuflarea.

– S-a întors, da!, că vinașii n-au ieșit cu el, ei stăteau ascunși după perdele. S-a întors și i-au dat de băut, după ce au înregistrat pe o casetă și alte strigături despre nevastă-sa. Către seară l-au dus la

cabană, la lăsatul întunericului, și n-au mai dat pe-acolo.

– Să ai știință de a tăia toate meridianele sub un unghi constant, trebuie să fii o locsodromă! ... halucina la doi pași de noi arhitectul, până când mă călcă pe nervi și am aruncat după el cu detectorul de metale.

A văzut că nu-i de glumit și s-a retras strategic, pe un dâmbușor, cam la o sută de metri, de unde se uita la noi prin partea aceea a binoclului care îndepărtează.

– Dacă nici aici nu încăpeți de mine, vă proiectez pe peretele de granit al carierei de piatră!..., ne încredință el printr-un strigăt de sălbăticiune, dar n-a mai avut timp să desăvârșească monologul, pentru că țiuitul detectorului se declanșă brusc, ca și cum cineva s-ar fi aruncat pe o fereastră...

– O „ferastră temporală”, m-a corectat Dogaru a doua zi, citind paginile de față. Iar inserția asta cu îndepărtarea mea de voi, cu detectarea kosonilor, nici nu trebuia s-o faci, pentru că diluează narațiunea; cititorul, dacă vei avea unul, în afară de mine, se va simți frustrat că ai oprit relatarea Irinei, tocmai când se aștepta mai puțin!...